

nosz és Európa-idegen zsarnokságnak); ezért álltam ki szívesen a terekre, 56-os és választási népgyűlések versmondójaként, Svédországba meg egyenesen október 23. ünnepi szónokának hívtak, Für Lajos helyébe, akit akkor már lefoglaltak a miniszteri teendők; mint mondták: hogy ezúttal emlékezzünk az erdélyi ötvenhatos eseményekre; ahol nem is voltak események, csupán megfélemlítések, letartóztatások, ítéletek és börtönévek;

Valamit azért megsejtettem a játék természetéről, mert most Stockholmban és Göteborgban a szellemi önépítésről beszéltem, mint a nemzeti túlélés egyetlen esélyéről; aztán szünet után előadtam az Arany-műsoromat, mert másképpen nem lehet, csupán *rendületlenül*; ugyanez történt Lundban, Ljungbyben, Jönköpingsben és Eskilstunában;

A beszédeket rögtönöztem, de vázlateim elkallódtak; talán el sem hitték nekem az itthoni rendszerváltás odáig sugárzó eufóriájában, hogy a régi tudatmosás nyomában még ártalmasabb tudatmosás fellegei gyülekeznek; hogy olyan osztály nélküli társadalom van születőben, amelyet nem a társadalmi és gazdasági folyamatok nivellálnak, hanem a szellem némasága; hogy Némaság Lovagjai nem a művészt, az előadóművészt, a táncoskomikust, a festőt, a költőt, az operaénekest szüntetik meg, hanem a közönséget, amely egy pillanatban majd úgy érzi: nincs szüksége sem tudásra, sem ízlésre, akkorra biztonságot nyújt szellemi aléltóságában a pláza és a DVD-re másolt, szimulált, konzervált Valóvilág.

(közönség 1990-ben: 4400;).

SZENTI ERNŐ

A küszöb a csillagos ég

In memoriam Körmendi Lajos

*Azt írta róla egy pályatárs: hármásával
számlálta a hajnalokat, miközben
a bekötött szemű alkonyra gondolt.
Erre itt mifelénk ő abban különbözött
mindenki mástól, hogy ablakokkal
és ajtókkal kínálta meg a városban
katonásan felsorakoztatott házakat.
A tengertől hosszas unszolásra
fogadta csak el a vizet.
Erre itt mifelénk nálánál pontosabban
senki se mérte le az öröklét hosszát.
Szóljon, ha tudja valaki;
miért nem vállalta a múlttal
és a jövővel határos pillanat körüljárását!
Egyszer féktelen jókedvében
visszatapsolta a zászlót bontott esőcseppet.
Vallotta, a gyökeret eresztett érzés
és a mély homlokránc között legrövidebb út
a mindent kimondás őszintesége.
Semmi olyasmit nem írt és mondott,
amitől odébb húzódtak volna az angyalok.
Erre itt mifelénk sokan tudták róla:
oly mély sebet égetett önmön testébe,
mint előtte csak nagyon kevesen.
A küszöb a csillagos ég;
az ajtó a hely szelleme.*